

lenségként tekintenek rájuk. (...) Ezekben a népekben az elmaradott testvért kellene látni, akit nekünk kell kiművelnünk, a jó testvér kötelességét gyakorolnunk velük szemben.”

Ő maga sem gondol hatalmas térítő hadjáratra. Egyetlen vágya, hogy a remeteségében őrzött Ol-táriszentség által és az ajtaján kopogtató szegények, betegek szolgálatán keresztül Jézus jelen legyen ebben a hatalmas és oly elhagyott térségben. A könyv semmitmondó címe mögött ennek az életnek „szereketkiáltása” érinti meg az olvasót. (*Jézus Kistestvérei Női Szerzetes Közösség*, Budapest, 2015. „Kézirat gyanánt”)

LUKÁCS LÁSZLÓ

THIERRY LOISEL: PÉCSI LÁTOGATÁS

„Az emberélet útjának felén,
Egy nagy, sötét erdőbe jutottam,
Mivel az igaz utat nem lelém.”
(Dante)

Havas tájban bandukol egy ember. Fölöslegessé vált térkép van nála, nem menti meg az eltév(ely)edéstől. Céltalanul bolyong, fel-felbukkanó ötletek vezérlik, a fejében akadozó dallam viszi a lépteit. Egy dolog bizonyos: a helyes út létezik, és ő nem azon jár. Térképét megsemmisíti, újat, érvényeset kell készíteni. Egymást kiegészítő, vagy éppen egymást megsemmisítő világok között barangol, mindennek van megfelelője egy másik világban. Az álom/képzlet/gondolatok birodalma és az ébrenlét valósága között nincs éles határvonal, rések vannak, amelyeken minduntalanul át-átcsúszik a történet. Sőt: az ébrenlét, az ittlét csak kerete, díszlete a gondolati-érzelmi mélységekben történeteknek.

Tél-tavas, szobor-ember, szerelem-vágy, megérkezés-eltávozás, képzet-valóság kétpólusú világában csak az időnek van három síkja: a megidézett, sóvárgott kísértőt nehéz végérvényesen elengedni a múltba; a jelen zúrzavaros, összekuszálódott világában kellene rendet, de legalább kapaszkodóként szolgáló célokat teremteni; a jövőbeni alteregótól útmutatást lehetne kérni.

Barangolások és találkozások fejlődésregénye tehát a *Pécsi látogatás*, az önkeresés, az én öndefiníciójának újratemtése bontakozik ki benne fokról fokra. Széttört jelenben széttört egzisztencia keresi önmagát, csak múltja van és jövője: mindkettő fogva tartja, élteti, de nem engedi magára eszmélni.

Thierry Loisel, a Magyarországon élő francia író kisregénye kamaradarab: négy szereplője konkrét (mint a cím is előrevetíti: pécsi), kevés és ismétlődő helyszíneken találkozik. Szereplői közül kettő valóságos, és mégis megfoghatatlanabb, elmosódóbb körvonallal lép színre, mint a foly-

ton megidézett múlt és a reményekkel előhívott jövő. A múlt múlttá válásához nem elég a minduntalan eleredő hőesés, amely békés, de nyomok és utak nélküli tájat, mérhetetlen, strukturálatlan jelen időt teremt. Ahhoz magának a jelenben tévelygőnek kell múltjától megszabadulni, arra felkészülni. Segítségére lehet — ebben reménykedik — későbbi, bölcs, az életet már ismerő alteregója: az öregemberrel való találkozásokból lassan bontakozik ki kettejük viszonya, beszélgetéseiknek meg nem fogalmazott célja, szerepe. Tanácsot kellene adnia, eligazítást, de példabeszédnek szánt történetét a hallgató nem érti meg, csak újbóli elmondáskor.

A fikció és a valóság keveredésében az előbbi veszi át az irányító, szervező szerepet — amint erre a könyv előszava is figyelmeztet. A fikció azonban gyakran jól ismert toposzokból, többnyire könnyen felfejthető (és minduntalan felfejtett) metaforákból építkezik, elég kevés értelmezői feladat marad az olvasóra. A paradicsomi harmónia, a tudás megismerése előtti ártatlanság képi megjelenítése, az időtlenség, a diszharmónia, az alkotói-magánéleti válság, a hitkeresés meglehetősen egyértelmű utalásokban, ikonokban jelenítődik meg, s többnyire expressis verbis értelmezés is társul hozzájuk. S noha a jelképek magyarázata leleplezésként s így írói játékként, a fikció öntörvényűségének alárendelő írói, megformálási módszerként is felfogható, mégsem erősíti, hanem jórészt inkább alácsúsztatja a szöveg erejét: nemcsak a befogadó értelmezési lehetőségeit szűkíti le (pontosabban megadja), hanem a jelrendszert s az általa teremtett világot sem engedi önmagában és önmagáért működni. A szöveg önreflexiójának ironikus hangvételét — „Minden meg is volna ezzel a tragédiához” (88.) — szétoldja a szenvedés pátosza, amely aztán nem is menti meg itt-ott klisék felbukkanásától.

A *Pécsi látogatás* szövege ott sűrűsödik igazán erőssé, ahol voltaképpen üzenetét summázza: a szerelem egyedisége és örökkévalósága az időnk változásában is állandó, értéke kettősségből fakad: nem csupán mindent felforgató (egyszerre mindent megkérdőjelező és igenlő) érzelem, hanem erkölcsi vállalás is. Az érzelmek tudattalan áradása akkor válik egyedülállóná, ha a tudatos döntés is kiegészíti.

A regény főhőse a szenvedés felismerésétől és vállalásától jut el annak békés elengedéséig. A múlt el és megbocsátása teszi lehetővé számára, hogy jelen valósága megélt valósággá váljon. Minden segítséggel kétszer kell találkoznia: először észleli, majd csak másodjára válik eléggé érettnak ahhoz, hogy meg is irtse. Mindennek eljön az ideje. (Ford. Barona Anett; *Fekete Sas Könyvkiadó*, Budapest, 2015)

BENKŐ GITTA